

[Bernhard Baunsgaard]

give plads for det nye, fordi det jo har vist sig, at det, vi byggede på, ikke har slået til, for ellers havde vi ikke fået krisen. Da kan det ikke hjælpe noget, at man siger: ja men det er jo en økonomisk krise, den har ikke noget med kultur at gøre. Alt har efter min opfattelse med kultur at gøre.

Må jeg henvise til, hvad man gjorde i en af Danmarks mindre provinsbyer, da man var udsat for en krise, en ekstraordinært hård krise, i begyndelsen af 1960'erne. Det er Holstebro. Da kunne man have prøvet at klare sig igennem ved at sætte skatterne ned, men man valgte noget andet. Man valgte at give ekstra kulturbevillinger, og disse ekstra kulturbevillinger satte skub i tanker og ideer i Holstebro, ikke alene på det kulturpolitiske område, men også på alle andre områder. Derigennem klarede Holstebro sig gennem krisen og fik sat gang i alt muligt. Jeg synes dog, det var værd at overveje at prøve det også på nationalt plan, så vi i stedet for at være så forbiholdt tilbageholdende i kulturpolitikken og sige, at når vi må spare på andre ting, må vi virkelig også spare på kulturen, og at det ikke kan hjælpe noget, at man kommer med krav fra kulturinstansers side netop i disse år, spørger, om det ikke netop er det, der skal til for at gøre os åndeligt mere levende. I stedet for at følge den reaktion, som, undskyld, jeg finder så godt, desværre, og så talrigt repræsenteret i fremskridtspartiet, var det dog så ikke en idé, at vi tværtimod tog os sammen og sagde: netop nu skal vi give det nye en chance ved siden af det gamle og prøvede.

Derfor er mit svar på det stillede spørgsmål klart: netop nu bør vi prøve på at skaffe udvej for øgede kulturbevillinger. Det var da også derfor, at vi fra radikal side i forbindelse med forhandlingerne omkring dette års finanslov foreslog en forøgelse af kulturbevillingerne på 25 mill. kr. Det var ikke meget, men det var dog en begyndelse, for der er – det må enhver, selv en fremskridtsmand, indrømme – ikke meget imponerende ved danske kulturbevillinger. Hvis vi var i den situation, at vi blot én søndag kunne få en ekstratipning, ville, så vidt jeg kan skønne, overskuddet fra denne ekstratipning være tilstrækkeligt til, at kulturministerens øjeblikkelige økonomiske trængsler ville være forsvundet. Så lidt er det i virkeligheden, vi taler om.

Bruger vi bevillingerne rigtigt, dem, vi så har tilbage? Ja, det synes jeg da også der er grund til at spørge om, og jeg tror, svaret desværre må blive nej. Vor nuværende kulturminister holdt for et par år siden en tale, hvori der forekom nogle udmærkede afsnit, hvori han bl. a. forsvarede statens og det offentlige kulturbevillinger i det hele taget, idet han sagde, at på offentlige kulturbevillingers område kan vi se væk fra, at det skal give overskud – vi kan støtte det, vi af andre grunde anser for værdifuldt i kulturen.

Hvis jeg nu bruger denne målestok på de bevillinger, vi bruger fra statens side, er der da ét område, hvor man med det samme må indrømme, at desværre ligger det sådan, at her har man valgt en form for kulturstøtte, der kun kan have ét eneste resultat, nemlig kommercialisering. Det er vor teaterstøtte. Vi har nu også videnskabelige undersøgelser, der ganske klart viser, at der har været en udvikling i teaterrepertoiret væk fra det problemdebatterende, væk fra det, der sætter spørgsmålstejn ved samfundet, over til det, der bare skal underholde. Det er det, som nogle har kaldt de røde lygters tyranni. Man giver støtte til teatrene i overensstemmelse med, hvor mange pladser der er solgt. Jo mere populær en forestilling er, jo flere og jo større tilskud får man, jo flere tilskudskroner bliver der overført til teatret.

De 7 pct. af vore kulturbevillinger, vi således anvender til anden teaterstøtte tror jeg at vi kunne anvende bedre. At det så samtidig koster en forfærdelig masse kroner at administrere den ordning, vi har valgt, er en anden ting. Vi havde i statsrevisoratet for nogle år siden en undersøgelse af, hvad Arteordningen kostede, og hvis vi fordeler udgifterne pr. solgt billet ens, måtte man konstatere, at for en billet til 10 kr. var de 4 kr. administration. Jeg tror, man kunne finde en bedre måde, uden at man behøvede at være forfærdelig opfindsom.

Jeg kan i denne forbindelse ikke lade være med at gentage noget, jeg ganske kort nævnte i går: de fortvivlende mange råd og udvalg under kulturministeriet, der i realiteten intet har at bestille. Jeg understreger, for at det ikke skal misforstås, at jeg tænker ikke her på kunststøttens 3 mands udvalg; det har i høj grad et arbejde. Jeg tænker heller ikke på det udvalg på 3, der skal rådgive ministeren om teater. Nej, jeg tænker på noget så for-